

Klagenemnda for offentlige anskaffelser

Saken gjelder: Avvisning av tilbud. Ulovlig direkte anskaffelse.

Innklagede gjennomførte en åpen tilbudskonkurranse for brøytetjenester for to roder. Klager leverte tilbud på begge rodene, men klagers tilbud ble avvist, da de oversteg innklagedes budsjett. Innklagede tildelte og inngikk deretter kontrakt for den ene roden, og sto uten tilbud for den andre roden. Innklagede ba derfor de øvrige leverandørene som hadde deltatt i konkurransen om å inngi tilbud på roden det manglet kontrakt for. Tre leverandører leverte tilbud i samarbeid for å dekke hele rodens areal, og innklagede inngikk så kontrakt med dem. Klager anførte at innklagede hadde brutt regelverket ved å avvise klagers tilbud, og at innklagede hadde begått en ulovlig direkte anskaffelse ved å inngå kontrakt direkte med leverandørene. Klagers anførsler førte ikke frem.

Klagenemndas avgjørelse 19. mai 2026 i sak 2026/0217

Klager: Lundarvollen AS

Innklaget: Vinje kommune

Klagenemndas medlemmer: Bjørn Berg, Kjersti Holum Karlstrøm og Elisabeth Wiik

Bakgrunn:

(1) Vinje kommune (heretter *innklagede*) kunngjorde 29. august 2025 en åpen tilbudskonkurranse for anskaffelse av brøytetjenester i Øyfjell. Tilbudsfrist var 12. september 2025. Kontraktens varighet var fra sesongen 2025/2026 til og med sesongen 2028/2029, totalt fire år. Konkurransen ble kunngjort både på Doffin og på innklagedes hjemmesider.

(2) Om hva som var omfattet av anskaffelsen var det angitt:

«Tilbodet omfattar innleige av maskiner og bilar med førar til utføring av snobrøyting, snorydding av rode 15 a og 15 b som beskrive i del C. Det er valfritt om ein vil gje tilbod på ein eller to roder.

Tilbodaren må ta seg av brøyting, rydding og evt. strøing og anna vintervedlikehald i samsvar med dei reglane som er gjeve i instruksen, og elles rette seg etter direktiv gjeve av teknisk drift og vedlikehald.»

(3) Ett av kravene som var stilt gjaldt «*Materiell*»:

«Brøyteutstyr (inkludert snofres) må tilbodarane halde sjølve.

Både snofresar og brøyteplog skal ha korrugert slitestål. Snofresar skal ha hjul (ikkje meier). Brøyteplog skal vere svingbar.»

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon: +47 55 19 30 00 post@knse.no

- (4) Kontrakt skulle tildeles basert på kriteriene «*Pris*», vektet 70 prosent, og «*Miljø*», vektet 30 prosent. For miljøkriteriet ville leverandørene få nærmere angitte poeng basert på kjøretøyteknologi for kjøretøyene som skulle benyttes i kontrakten.
- (5) Rode 15 a Øy fjell 1 bestod av flere nærmere angitte områder, som var nummerert fra 15,01 til 15,09. Disse områdene utgjorde totalt 2850 meter vei, og 3825 kvadratmeter plasser. Rode 15 b Øy fjell 2 bestod av ett område, som utgjorde totalt 1210 meter vei.
- (6) Før tilbudsfristens utløp mottok innklagede ett tilbud for rode 15 a Øy fjell 1, fra Lundarvollen AS (heretter *klager*). For rode 15 b Øy fjell 2 mottok innklagede tilbud fra Jan Kvålo, Øy fjell Maskin AS og klager.
- (7) Den 15. september 2025 avviste innklagede klagers tilbud på begge rodene, med den begrunnelse at prisene var svært høye og ville overskride innklagedes budsjett. Kontrakt for rode 15 b Øy fjell 2 ble tildelt Øy fjell Maskin AS.
- (8) Innklagede tok så kontakt med de to tilbyderne Jan Kvålo og Øy fjell Maskin AS med forespørsel om å inngi tilbud på rode 15 a Øy fjell 1. Begge tilbyderne innga tilbud, og knyttet også til seg en tredje leverandør, Matkroken Trovatn Landhandel, for å dekke hele roden.
- (9) Innklagede inngikk kontrakt med Jan Kvålo den 16. oktober 2025 for brøyting av områdene 15,01, 15,02, 15,04, 15,07, 15,08 og 15,09. Den 21. oktober 2025 inngikk innklagede kontrakt med Matkroken Trovatn Landhandel for område 15,05. Den 30. oktober 2025 inngikk innklagede kontrakt med Øy fjell Maskin AS for områdene 15,03 og 15,06.
- (10) Klagen ble brakt inn for Klagenemnda for offentlige anskaffelser den 2. februar 2026. Klagebehandling startet 3. februar 2026, jf. forskrift 15. november 2002 nr. 1288 om klagenemnd for offentlige anskaffelser (heretter *klagenemndsforordningen*) § 13 siste punktum.
- (11) Nemndsmøte i saken ble avholdt 18. mai 2026.

Anførsler:

Klager har i det vesentlige anført:

- (12) Innklagede hadde ikke hjemmel til å avvise klagers tilbud fra konkurransen basert på pris alene. Klager var også eneste tilbyder på denne roden, og anskaffelsen burde vært lyst ut på nytt dersom innklagede ikke var fornøyd med prisen.
- (13) Innklagede har begått en ulovlig direkte anskaffelse ved å ta direkte kontakt med leverandører og inngå kontrakt om rode 15a. Det er på det rene at disse aktørene benytter gammelt utstyr som ikke er miljøsertifisert, og som heller ikke er i henhold til kravene i anbudet. Klagers tilbud var basert på innkjøp av nytt utstyr som ville oppfylle kravene i anbudet på alle måter, både miljø og andre.
- (14) Innklagede må også føre tilsyn med brøyteutstyret som benyttes i anbudet. Mange av freserne oppfyller ikke kravene som ble satt i anbudet, blant annet, men ikke begrenset til, krav om slitestål og hjul/ski. To fresere mangler korrugert slitestål, og to mangler

svingbare hjul. Leverandøren skulle aldri hatt kontrakten, uavhengig av pris. De har heller ikke deltatt i konkurransen om roden.

- (15) Det er feil at kontraktens verdi er på cirka 210 000 kroner. Anbudet ble lyst ut for fire sesonger, og kontraktens verdi vil således minimum ha en verdi på 840 000 kroner. Dette utgangspunktet er uansett for lavt, da klager har regnet med rundt 4-500 000 kroner per sesong. Innklagede har vurdert klagers tilbud til en million per sesong, og i så fall er kontraktens verdi på cirka 4 millioner kroner. Verdien innklagede har opplyst om kan ikke kontrolleres, siden regnestykket ikke er oppgitt.
- (16) Innklagede gir heller ikke innsyn i sakens dokumenter. De fleste prisene er sladdet, men prisene i et åpent, offentlig anbud, hvor klager deltok, skal ikke være hemmelig, og dette bryter med offentlighetsloven. Siden klager ikke har fått tilgang til prisene så er det ikke mulig å kontrollere at kommunen har forholdt seg til anbudspapirene med tanke på miljø og pris.

Innklagede har i det vesentlige anført:

- (17) Det bestrides at regelverket er brutt og at det er inngått en ulovlig direkte anskaffelse. Vintervedlikeholdet i kommunen lyses ut på anbud hvert femte år, og siste hovedutlysning var våren 2024. Det ble da inngått kontrakter for sesongene 2024/2025 til og med 2028/2029. Leverandøren som hadde rode 15 ga seg etter en sesong, og det ble derfor lyst ut en ny konkurranse for kun denne roden. Roden ble delt i to roder, 15a og 15b, med varighet for sesongene 2025/2026 til og med 2028/2029. På rode 15 a Øy fjell 1 kom det bare inn ett tilbud, fra klager. Tilbudet var priset alt for høyt og ville oversteget budsjett. Enhetsprisene var omtrent fire ganger høyere enn tidligere og ville medført en årlig kostnad på omtrent en million. Tilbudet ble derfor avvist.
- (18) Brøytesesongen nærmet seg, og det ble vurdert at en ny konkurranse ikke hadde gitt flere eller nye anbydere på rode 15 a. Innklagede tok derfor kontakt med de to andre leverandørene som innga tilbud på rode 15 b Øy fjell 2, og ba om et tilbud på rode 15 a. Det mottatte tilbudet var tilsvarende eller lavere pris enn den tidligere kontrakten. For å ha kapasitet til å dekke hele roden, måtte leverandørene ha med seg en tredje leverandør for å dekke roden. Det ble så inngått kontrakt for sesongen 2025/2026. Kontraktens verdien vil være på omtrent 210 000 kroner avhengig av antall turer. Enhetsprisene er unntatt offentlighet. Det vil bli lyst ut en ny konkurranse våren 2026.
- (19) Miljø var et tildelingskriterium i konkurransen, og ikke et krav.

Klagenemndas vurdering:

- (20) Konkurransen gjelder brøyting av vei og plasser som er en tjenesteanskaffelse. I anskaffelsen som ble kunngjort 29. august 2025, var det ikke oppgitt estimert verdi i konkurransedokumentene. I kunngjøringen var det likevel angitt at prosedyre for anskaffelsen var «Åpen tilbudskonkurranse». I tillegg til lov 17. juni 2016 nr. 73 om offentlige anskaffelser (heretter *loven*) følger anskaffelsen derfor forskrift 12. august 2016 nr. 974 om offentlige anskaffelser (heretter *forskriften*) del I og del II, jf. forskriften §§ 5-1 og 5-3.
- (21) Klagen gjelder både en anførsel om ulovlig direkte anskaffelse, og anførsel om brudd på anskaffelsesregelverket ved gjennomføringen av en konkurranse. Klager har deltatt i konkurransen, og har derfor saklig klageinteresse, jf. klagenemndsforordningen § 6. For

anførsler med påstand om ulovlig direkte anskaffelser, er det ikke krav om saklig interesse, jf. klagenemndsforordningen § 13a. Klagen er også fremsatt rettidig for samtlige anførsler, jf. klagenemndsforordningen §§ 6 andre ledd og 13a andre ledd.

- (22) Slik klagenemnda oppfatter klager, mener klager at deres tilbud urettmessig ble avvist fra konkurransen.
- (23) Klagenemnda tar derfor først stilling til om innklagede har brutt regelverket ved å avvise klagers tilbud fra rode 15 a Øyfjell 1 og 15 b Øyfjell 2.
- (24) Det følger av forordningen § 9-6 (2) at oppdragsgiver «*kan avvise et tilbud av grunner som nevnt i § 24-8 annet ledd*». Av § 24-8 (2) bokstav d) fremgår at oppdragsgiver kan avvise et tilbud som «*overstiger oppdragsgiverens budsjett som er dokumentert fastsatt før iverksettelse av konkurransen*». Det foreligger ikke krav om at budsjettrammen må være synliggjort i konkurransegrunnlaget, men budsjettet må være faglig holdbart og forsvarlig, se klagenemndas avgjørelser i 2023/55, avsnitt 89 og 2022/881, avsnitt 54.
- (25) Klagers tilbudssummer for de to rodene var etter det opplyste henholdsvis 990 850 kroner ekskl. mva., og 201 600 kroner ekskl. mva. per sesong. Ifølge innklagede var den fastsatte budsjettrammen for rode 15a og 15b henholdsvis 240 000 kroner ekskl. mva., og 80 000 kroner ekskl. mva. per sesong. Klagers tilbud for begge delkontraktene oversteg derfor klart innklagedes fastsatte budsjett.
- (26) Videre har innklagede forklart at budsjettrammen for brøyting blir fastsatt hvert år med bakgrunn i rodeprisene i gjeldende kontrakt, og blir justert ved nye anbud som normalt skjer hvert femte år. En slik justering ble sist gjennomført i 2024, før utlysning av konkurranse om samtlige roder i kommunen. I denne konkurransen, som er gjennomført en sesong senere, i 2025, har innklagede lagt det samme budsjettet til grunn. Innklagede har fremlagt dokumentasjon på fastsatt budsjett for 2024, og regnskap for 2024, som viser tall for det laveste nivået som fastsettes i budsjettet. Dette beløpet gjelder for samtlige roder, da det gjelder «*Vedlikehold vegar/uteområdet vinter*». I 2024 var det budsjettet med i underkant av 4 millioner kroner til brøyting, og det ble brukt i underkant av 3,8 millioner kroner. Det er basert på dette utgangspunktet innklagede har opplyst om de nærmere budsjettfastsettelsene for rodene 15a og 15b, på henholdsvis 240 000 kroner ekskl. mva., og 80 000 kroner ekskl. mva.
- (27) Budsjettet baserer seg derfor på tidligere forbruk, og inngåtte kontrakter om brøyting av de samme rodene, hvor eventuelle endringer har blitt hensyntatt. Regnskapet fra 2024 viser også at budsjettet var realistisk for første sesong av kontrakten som gjaldt samtlige roder i kommunen. Det var derfor ingen grunnlag for å øke budsjettet i 2025. Innklagedes angitte budsjett for rode 15a og 15b fremstår derfor som faglig holdbart og forsvarlig. Budsjettet er derfor dokumentert fastsatt før iverksettelse av konkurransen.
- (28) Klagenemnda er etter dette kommet til at innklagede hadde rett til å avvise klagers tilbud jf. § 9-6 (2), jf. § 24-8 (2) bokstav d). Klagers anførsel om at avvissingen av klagers tilbud var urettmessig, fører ikke frem.
- (29) Klagenemnda tar så stilling til om innklagede har gjennomført en ulovlig direkte anskaffelse.

- (30) En ulovlig direkte anskaffelse er *«en anskaffelse som ikke er kunngjort, selv om det foreligger en kunngjøringsplikt»*, se blant annet merknadene til lov om offentlige anskaffelser av 17. juni 2016 nr. 73 § 12 i Prop. 51 L (2015-2016).
- (31) Utgangspunktet er at alle anskaffelser over nasjonal terskelverdi skal kunngjøres i Doffin, jf. forskrift om offentlige anskaffelser av 12. august 2016 nr. 974 § 5-1 andre ledd jf. § 8-17 første ledd. Denne kunngjøringsplikten gjelder likevel ikke dersom anskaffelsen er omfattet av en av unntaksbestemmelsene i regelverket. Blant annet angir § 5-2 flere unntak fra forskriften del II.
- (32) Av forskriften § 5-2 (1) bokstav e) fremgår det at forskriften del II ikke gjelder for kontrakter som *«oppdragsgiveren inngår etter en mislykket åpen eller begrenset tilbudskonkurranse, forutsatt at oppdragsgiveren ikke foretar vesentlige endringer i anskaffelsesdokumentene»*.
- (33) Innklagede gjennomførte først en åpen tilbudskonkurranse for anskaffelse av brøytetjenester til rode 15a og 15b. For rode 15a mottok innklagede kun ett tilbud, som ble avvist. Innklagede sto derfor igjen uten tilbud på denne roden. Klagenemnda finner det derfor klart at innklagede for denne roden hadde gjennomført en mislykket åpen tilbudskonkurranse.
- (34) Innklagede inngikk så kontrakt direkte med de tre valgte leverandørene. Bakgrunnen for dette var at vintersesongen nærmet seg, og det ble vurdert at en ny utlysning ikke ville resultert i flere eller nye tilbud for rode 15a. De inngåtte kontraktene gjaldt kun den kommende sesongen, 2025 til 2026, i motsetning til den utlyste konkurransen som gjaldt de fire kommende sesongene. Det ble altså gjort en endring i varigheten på kontrakten i forhold til den konkurransen som ble kunngjort.
- (35) Videre har klager pekt på at de nå valgte leverandørene ikke oppfyller kravene i konkurransegrunnlaget. For de deler av klagers anførsel som retter seg mot miljøaspektet av de valgte leverandørenes tilbud, bemerker klagenemnda at miljø var et tildelingskriterium, og ikke et krav. Her ville leverandørene få uttelling for drivstoffteknologi på kjøretøyene som skulle benyttes. En leverandør med dårlig score på miljøkriteriet, kunne likevel få tildelt kontrakten dersom prisen var lav og dermed totalt sett oppfylte tildelingskriteriene best. Klagenemnda kan derfor ikke se at bruk av drivstoffteknologi ved utførelse av de inngåtte kontraktene, som ville gitt dårlig eller ingen uttelling på miljøkriteriet, er en endring av anskaffelsen. Klagenemnda kan heller ikke se at det var stilt krav om miljøsertifisering, verken av utstyr eller tilbydere.
- (36) Til sist har klager pekt på at snøfreserne som de valgte leverandørene bruker, ikke oppfyller krav i kravspesifikasjonen. Nærmere bestemt er det vist til at to freserne mangler korrugert stål, og to fresere mangler svingbare hjul, og at dette ikke oppfyller kravet til materiell inntatt i sakens bakgrunn avsnitt 3. Klager har imidlertid ikke utdypet eller dokumentert sin påstand overfor klagenemnda. Klagenemnda har derfor ikke grunnlag for å konstatere at det foreligger en endring på dette punkt.
- (37) Slik saken er opplyst, er det derfor kun gjort en endring i varigheten av kontrakten i forhold til anskaffelsesdokumentene i den kunngjorte konkurransen. Selv om endringen i varighet isolert sett er stor, er klagenemnda av den oppfatning at den i dette tilfellet ikke kan ansees som vesentlig. Innklagede har forkortet varigheten på den inngåtte kontrakten i forhold til den kunngjorte kontrakten, med det formål å kunne gjennomføre en ny

konkurranse for den resterende tidsperioden den kunngjorte konkurransen skulle gjelde for. Det var derfor kun den forestående brøytesesongen som ville dekkes av kontrakten, og ikke de resterende sesongene. Det kvalitative aspektet og det geografiske omfanget er ikke endret. I tillegg bemerker klagenemnda at de inngåtte kontraktene totalt har en estimert verdi på 210 000 kroner, som både er under innklagedes årlige budsjett, og den nasjonale kunngjøringspliktige verdien.

- (38) Klagenemnda er etter dette kommet til at unntaket i § 5-2 (1) bokstav e) kommer til anvendelse. Kontraktene er derfor ikke omfattet av anskaffelsesforskriften del II, og det foreligger ingen kunngjøringsplikt.
- (39) Klagers anførsel om at kontraktsinngåelsene utgjør ulovlig direkte anskaffelser, fører etter dette ikke frem.
- (40) Til klagers anførsel om at offentlighetslova er brutt ved at det ikke er gitt tilstrekkelig innsyn, viser klagenemnda til at klagenemnda for offentlige anskaffelser ikke er korrekt klageinstans for avslag på innsyn i dokumenter fra innklagede. Videre viser klagenemnda til at klagenemnda kun har adgang til å ta stilling til anførsler som gjelder brudd på anskaffelsesloven og forskrifter gitt med hjemmel i denne, jf. klagenemndsforordningen §§ 1 og 6. Klagenemnda går derfor ikke nærmere inn på dette.

Konklusjon:

Vinje kommune har ikke brutt regelverket for offentlige anskaffelser.

For Klagenemnda for offentlige anskaffelser,

Bjørn Berg

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur